

03

Învățarea este colaborativă

Învățarea se produce mai ușor când cei care învață sunt stimulați să interacționeze și să învețe unul de la celălalt. Prin colaborare, împărtășirea ideilor și oferirea de sprijin și feedback, studenții înțeleg mai bine subiectul studiat. Astfel, predarea trebuie să ofere oportunități variate de a colabora, de a lucra în echipă pentru a rezolva diverse sarcini, de a pune întrebări unii altora, de a auzi cum gândesc și ce părere au ceilalți și de a spune cum gândești, ce părere ai tu însuși (CDA, 2020).

Repere teoretice

Învățarea colaborativă este o strategie de instruire larg răspândită, care face referire la procesul prin care indivizii interacționează în grupuri de lucru cu scopul de a învăța să rezolve probleme academice (Zambrano, Kirschner, Sweller și Kirschner, 2019). Chen, Wang, Kirschner și Tsai (2018) susțin că achiziția noilor cunoștințe se realizează mult mai eficient prin interacțiune socială. Astfel, predarea trebuie să ofere oportunități variate de a colabora, de a lucra în echipă pentru a rezolva diverse sarcini, de a pune întrebări unii altora, de a auzi cum gândesc și ce părere au ceilalți și de a spune cum gândești, ce părere ai tu însuși.

Hämäläinen și Vähäsantanen (2011) subliniază importanța învățării colaborative, atât pentru viața profesională, cât și pentru viața cotidiană. Strategia de instruire prin colaborare este un demers deopotrivă eficient, atât pentru obținerea de rezultate academice ridicate, cât și pentru dezvoltarea competențelor transversale (ex. colaborare, gândire critică, toleranță etc.) vizate de piața forței de muncă și de societatea contemporană.

Studiile au identificat faptul că lucrul în echipă cu suport instrucțional adecvat duce la rezultate academice mai bune în comparație cu învățarea individuală și chiar cu învățarea prin colaborare fără suport instrucțional (Zambrano, Kirschner, Sweller și

Kirschner, 2019). Așadar, cu toate că prin colaborare studenții au oportunitatea de a participa activ, învățarea colaborativă nu se întâmplă automat. Acest tip de învățare este susținut de profesori care au rol de facilitatori (Chen, Wang, Kirschner și Tsai, 2018). În calitate de facilitatori, profesorii asigură colaborarea prin organizarea activităților didactice în secvențe de instruire, distribuirea de roluri și responsabilități, oferind suport și coordonare (Deiglmayr și Schalk, 2015). Din perspectivă instrucțională, pentru ca învățarea colaborativă să fie eficientă este necesar ca cei care învață prin colaborare să primească îndrumare despre cum să colaboreze. În acest sens, dincolo de prezentarea clară a regulilor de colaborare (ex.: roluri, sarcini, timp, modalitate de interacțiune, raportarea rezultatelor etc.), cel puțin alte două aspecte trebuie considerate în organizarea activităților de învățare prin colaborare. Primul ar putea fi *complexitatea sarcinii*. Învățarea colaborativă are beneficii mai mari decât învățarea individuală atunci când sarcinile au o complexitate ridicată. În cazul sarcinilor cu o complexitate scăzută, învățarea colaborativă este redundantă. Cel de-al doilea ar putea fi *natura grupului de lucru*. Grupurile eterogene (ex.: începători și avansați) favorizează învățarea educabililor cu cunoștințe anterioare scăzute, în timp ce pentru acei educabili care au cunoștințe avansate expunerea la grupuri eterogene nu este la fel de benefică.

În cadrul seminarelor, grupa este împărțită în 4-5 subgrupuri, în funcție de numărul celor prezenți. Fiecare grup primește o problemă pe care trebuie să o rezolve cu ajutorul informațiilor acumulate până în acel moment sau prin recursul la orice alte mijloace de informare disponibile. Natura problemelor este diferită, începând de la probleme în care participanții trebuie să își imagineze tipurile de riscuri la care este supusă o companie dintr-un anumit sector de activitate, cu descrierea lor și a contextului în care pot apărea și până la probleme mai complexe, în care diverse tipuri de riscuri sunt evaluate sau sunt propuse căi de gestionare a lor, alături de o analiză cost-beneficiu. Fiecare grup are la dispoziție o perioadă de timp, în funcție de complexitatea problemei, iar după rezolvarea problemei va alege un membru al echipei care va prezenta tuturor colegilor problema și modul în care au fost gândite soluțiile. Celelalte grupe trebuie să intervină și să ofere un feedback. Fiecare membru al echipei va ajunge să prezinte măcar o dată celorlalte echipe rezultatele muncii echipei lui și să își argumenteze soluțiile propuse. Toate activitățile derulate sunt evaluate în mod continuu, urmărindu-se, pe lângă acumularea de cunoștințe și calitatea muncii și a interacțiunilor în echipă, creativitatea soluțiilor propuse, claritatea analizei realizate și de sinteză a rezultatelor, abilitățile de prezentare și argumentare.

(conf. univ. dr. Aurora Murgea)

Listă de verificare a respectării principiului

- Am prevăzut situații variate de lucru în echipă?
- Am gândit în detaliu toate aspectele presupuse de activitățile colaborative, astfel încât să preîntâmpin posibile disfuncționalități? (am stabilit obiective clare și realiste, am definit sarcina/sarcinile fără echivoc, configurarea grupului – număr, componență, roluri – durata, modalitatea de evaluare – a produsului și/sau a procesului în sine, un set de reguli – acestea pot fi stabili e împreună cu studenții etc.).
- Am alocat timp pentru toate etapele inerente unei activități colaborative (formarea grupurilor, colaborarea efectivă, raportarea rezultatelor)?
- Sarcinile sunt gândite astfel încât:
 - fiecă e membru să-și aducă contribuția (să existe așa-numita interdependență pozitivă între membrii grupului);
 - studenții să poată învăța unii de la alții;
 - să genereze discuții care pot duce la păreri diferite, iar acestea să fie discutate/negociate în cadrul grupului?
- Am prevăzut activități de colaborare cu colegi de la alte discipline?
- Am propus sarcini de lucru interdisciplinare?
- Am ținut cont în elaborarea fișei disciplinei de feedback-ul generațiilor anterioare de studenți?
- Am prevăzut o întâlnire (seminar/curs) în care să se discute o tematică aleasă de către studenți?

Bibliografie

Chen, J., Wang, M., Kirschner, P. A., și Tsai, C. C. (2018). The role of collaboration, computer use, learning environments, and supporting strategies in CSCL: A meta-analysis. *Review of Educational Research*, 88(6), 799-843.

Centrul de dezvoltare academică. (2020). *Procesul de învățământ în UVT: o viziune pentru asigurarea calității educației universitare propunere pentru consultarea publică a comunității academice versiunea a II-a, revizuită în urma primei runde de consultare publică ce a avut loc în perioada septembrie – octombrie 2019.* <https://cda.uvt.ro/wp-content/uploads/2020/08/UVT-teaching-learning-brand-document-extins-de-prezentare.pdf>

Deiglmayr, A., și Schalk, L. (2015). Weak versus strong knowledge interdependence: A comparison of two rationales for distributing information among learners in collaborative learning settings. *Learning and Instruction*, 40, 69-78.

Hämäläinen, R., și Vähäsantanen, K. (2011). Theoretical and pedagogical perspectives on orchestrating creativity and collaborative learning. *Educational Research Review*, 6(3), 169-184.

Zambrano, J., Kirschner, F., Sweller, J., și Kirschner, P. A. (2019). Effects of prior knowledge on collaborative and individual learning. *Learning and Instruction*, 63, 101214.